

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE**

**DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR**

**DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR**

**CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE**

Anexa nr.1 la MECȘ nr. 5575/28.10.2015

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ, METODICA
PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII BULGARE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba bulgară maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba bulgară maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate -Limba și literatură bulgară maternă;
- *secțiunea 2* – metodica predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii bulgare materne,

B.COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticile disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
 - Utilizarea corectă a limbii italiene în receptarea și producerea mesajelor scrise;
 - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicațional;
 - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
 - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
 - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
 - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
 - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
 - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura italiană maternă și metodică predării acestora;
 - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
 - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;
 - Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii italiene.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practice.

C.TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ BULGARĂ MATERNĂ

I. Limba bulgară

1. Elemente de fonetică și fonologie. Sistemul vocalic , consonantic.
2. Morfologia. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile. Definiția, clasificarea, categoriile gramaticale.
3. Sintaxa propoziției. Părțile de propoziție.
4. Probleme de punctuație și ortografie.

II. Literatura bulgară

1. **Literatura bulgara veche.** Principalele direcții în dezvoltarea literaturii bulgare vechi: literatura religioasă, istorică și apocrifa.

- Apariția scrisului în limba slavă veche. Opera fraților Chiril și Metodie. Cele două alfabetice slave. Crearea și activitatea școlilor de la Preslav și Ohrid.

- Principalii scriitori din perioada secolelor IX-XII. (Климент Охридски, Константин Преславски, Иоан Екзарх, Черноризец Храбър).

2. Literatura bulgara moderna. Epoca renasterii bulgare.

- Schimbări fundamentale în conținutul și forma literaturii din această epocă. Periodizarea procesului literar. Principalii scriitori și operele lor: Паисии Хилендарски, Софронии Врачански, Петър Берон, Добри Чинтулов, П.Р. Славейков, Любен Каравелов, Христо Ботев.

3. Literatura bulgara de la eliberare (1878) până la primul război mondial.

- Condițiile de dezvoltare a literaturii bulgare după eliberarea de sub jugul otoman. Curente și tendințe în dezvoltarea literaturii bulgare. Principalii scriitori și operele lor: Иван Вазов, Алеко Константинов, Антон Страшимиров, П.Р. Славейков, П. Яворов.

4. Literatura bulgara din perioada interbelică și de după al Doilea război mondial

Димитър Димов, Димитър Талев, Емилян Станев, Елин Пелин, Йордан Йовков, Ст Костов, Христо Смирненски, Елисавета Багряна, Дора Габе, Леда Милева.

5. Literatura populară.

6. Literatură pentru copii

- Creația orală.
- Literatura și opera literară.
- Genurile și speciile literare.
- Literatura pentru copii și tineret.
- Genul liric.
- Căntece populare.
- Poezie pentru copii : Иван Вазов, Елин Пелин, Леда Милева, Елисавета Багряна.
- Genul epic.
- Basmul popular fantastic : Неволята, Болен здрав носи, Крали Марко
- Basmul cult - Н.С.Andersen – Грозното патенце, Свинарят, Малката кибритопродавачка, Charles Perrault-Червената шапчица, Пепеляшка...
- Lumea fabulelor : Езоп, Петко Славейков, Константин Величков, Стоян Михайловски, Ла Фонтен.
- Romanul.
- A.de Saint Exupéry : Малкият принц, C.Collodi: Пинокио I. Carroll: Алис в страната на чудесата.
- Genul dramatic.
- Театrul de păpuși.
- Театrul pentru copii.
- Literatura de aventuri : M. Twain:Приключенията на Том Сойер, D. Defoe : Побинзон Крузо, J. Verne: Децата на Капитан Грант.

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ BULGARĂ MATERNĂ

1. **Gramatika na săvremennija bălgarski knizoven ezik**, vol. I-III, Sofija, 1982,
2. L. Andreicin, K. Popov, St. Stoianov, **Gramatika na bălgarskija ezik**, Sofija, 1977.
3. K. Mircev, **Istoriceska gramatika na bălgarskia ezik**, Sofija, 1963.
4. St. Stoianov, **Uvod v fonetikata na bălgarskia ezik**, Sofija, 1966.
5. T. Boiadjiev, **Bălgarska leksicologija**, Sofija, 1986.
6. Maria Zavera, **Curs de limba bulgară contemporană. Morfologia**, Bucuresti,
7. Maria Zavera, **Curs de istoria limbii bulgare literare**, Bucuresti, 1972.
8. Olga Stoicovici, **Curs de gramatică istorică a limbii bulgare**, Bucuresti, 1977.
9. Anghelov. D, Berza , **Relatii româno-bulgare de-a lungul veacurilor**, I (sec. XII- XIX), Culegere de studii, Bucuresti 1971.
10. Anghelov B., **Bogomilstvoto v Bălgaria**, Sofia 1969.
11. Bogdan Ioan ,**Scrieri alese**. Cu o prefata de Emil Petrovici. Editie îngrijita, studiu introductiv si note de Gh. Mihaila, Bucuresti, Ed.Academiei RSR 1968.
12. Cartoian N., **Istoria literaturii române vechi**, Bucuresti, vol.I – 1940, vol.II –1942, vol.III – 1945.
13. Dinekov P., **Istoria na starata bălgarska literatura**, Sofia 1961. Mihăilă G.
Contributii la istoria culturii si literaturii române vechi,Bucuresti 1972.
Bălgarski vāzrojdenti, Sofia 1963.
14. Rusev P., **Grigorii Tamblak v Rumānia i starata rumānska literatura**, Sofia 1966.
15. Dinekov P.,Fotiade, Laura – Baz, **Locul lui Iordan Iovkov în relatiile literare româno-bulgare din secolul al XI-lea**, în “Studii de literatura universala”, vol.III, Bucuresti, 1961, p.237-255.

D.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE –METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII BULGARE MATERNE

1. Conceptul de metodică a predării limbii materne. Sistemul unitar, principiile educației integrate a limbii materne.
2. Bazele psihice ale predării/învățării citirii. Pregătirea citirii, fundamentarea învățării scrisului.
3. Problemele de bază ale învățării citirii. Algoritmul învățării literelor prin metoda fonetică, analitico - sintetică, procedeele învățării citirii legate.
4. Lectura explicativă a textului, procedeele dezvoltării citirii cu voce tare și exprimării corecte.
5. Obiectivele, procedeele analizei textului literar (epice, lirice). Metode de învățare a citirii independente.
6. Învățarea sistemului de semne ale scrisului: învățarea scrierii literelor și legarea literelor.
7. Metodele dezvoltării deprinderilor de scriere. Dezvoltarea simultană a scrisului și scrierii corecte.
8. Dezvoltarea vorbirii, caracteristicile vorbirii copiilor, tipuri de vorbire. Conștientizarea principiilor comunicării, dezvoltarea vorbirii prin jocuri de rol.
9. Obiectivele și strategiile dezvoltării vorbirii (exerciții la nivel morfologic și sintactic).
10. Tipuri de lecții.
11. Pregătirea cadrului didactic pentru lecție.
12. Rolul materialului didactic la lecții.
13. Modalități de realizare a competențelor cadru și a celor specifice prevăzute de programa școlară pentru ciclul primar (metode, activități de învățare, conținuturi).
14. Proiectarea, realizarea și evaluarea lecțiilor de limbă bulgară maternă

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII BULGARE MATERNE

1. **Ангелова, Т.** Методика на обучението по български език. Съвременни проблеми., С., 2004.
2. **Димчев, К.** Обучението по български език като система. С.1998.
3. **Димчев, К.** Методика на обучението по български език. Реалности и тенденции, В. Търново, Знак 94, 2010.
4. **Димчев, К.** Езикознание. Езиково обучение. Методика на езиковото обучение, С. Булвест 2000, 2010.
5. **Кабасанов, С.** Методика на обучението по български език, С. 1979.
6. **Кръстев, Б. и Ст. Стефанова.** Методика на обучението по български език в прогимназиалните и гимназиалните класове на СОУ, В. Търново, 2000.
7. **Методика на обучението по български език.** Сборник със съставители: Ст. Стефанова и Д. Димитрова, В. Търново, 1998.
8. **Васева, М.** Формиране на правописни умения и навици (IV – VIII клас), С. 1982.
9. **Владиминова, Т.** Проблеми на обучението по фонетика. С. 1969.
10. **Владиминова, Т. М. Янакиев** Програмиране на обучението по правопис, С, 1972.
11. **Владиминова, Т.** Как да управляваме усвояването на правописа в I – VIII клас. – В: Съвременни проблеми на обучението по роден език, С., 1979.
12. **Кръстев, Б.** Опит за класификация на правоговорните грешки в речта на учениците. – Български език и литература, 1983, №6
13. **Георгиев, Никола.** Учител по литература ли? Не съм от тях. С, 2010.

NOTĂ: Библиографията pentru metodica de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: V. Timar, Inspector pentru minoritatea bulgară în cadrul MECȘ

Membri: Prof. Ganciova Ecaterina,

Prof. Nacov Ana (Liceul Teoretic „Sfintii Kiril și Metodii,„)